

jal kan henføres alle Bagergaarde paa Byens Grund. Ved at erklære sig for det første Alternativt paaberaabte Cancelliet Rescript 10de April 1761 om heller at formere end at formindste Bagergaardenes Antal, og i Forbindelse dermed at Folkemængden siden 1761 mærkeligen var tiltagen.

Alle de forannævnte Bestemmelser, paa hvilke Bagergaardenes Ciere støtte deres Paastand, have tilfaldes, at de, saavidt vides, ikke ere thinglæste paa den for Love anordnede Maade.

Med den Ansuielse af det foreliggende Retsspørgsmaal, som Udvalget saaledes har udtalt, stemmer det overeens, at ikke blot de saakaldte Bagerrettigheder have havt en vis Bevægelighed, idet de ere flyttede fra den ene Gaard til den anden, og Gaarde, som ikke have været Bagergaarde fra gammel Tid, senere ere blevne autoriserede som saadanne, men Lovgiveren har anseet sig berettiget til at bestemme, og uden Paataale og Erstatningskrav fra de omhandlede Gaardeieres Side gennemført, at andre Glasfer af Næringsbrugere ere stillede ved Siden af Laugsbagerne, der, om end paa forskjellig Maade begrændsede, dog til en vis Grad traadte i Concurrence med disse. Dette gjælder om Rugbrødsbagerne og Fribagerne, saavel som om Bagerne paa Stadens Broer.

Overensstemmende med alt Foranførte, kundgjorde Plac. 16. April 1841, at, endskjøndt Kongen ikke for Tiden vilde tilstede Forøgelse af Laugsbagernes Antal her i Staden, kunde han ingenlunde erkjende, at det stedse derved skulde have sit Forblivende. Et Andragende fra Bagerne til Provindsial-Stænderne for Distrikterne blev afvist i Sessionen 1842, og det var fra 1841 bitterligt, at Statsmagten ikke anerkjendte Tilværelsen af den paastaede Ret.

Da Udvalget anseer det utvivlsomt, at en saadan Ret ikke bestaaer, og at der følgelig ikke skeer noget Retsindgreb ved at forandre de hidtilværende Forhold, er det en Selvfølge, at man heller ikke antager, at noget Krav paa Erstatning kan hjemles ved en saadan Forandring. Det er iøvrigt umuligt for Tiden at danne sig nogen bestemt Forestilling om, hvorledes den større Frihed vil virke i Fremtiden, og om og hvorvidt deraf vil

udspringe Tab for hver enkelt Bagergaard; baade de hidtilværende og de fremtidige Forhold medføre, at man ikke uden aabenbar Vilkaarlighed kan betragte disse Gaarde som identiske. Uden Retsgrund at besvare Statskassen med en vilkaarlig Erstatning, fordi Legislaturen bruger sin Myndighed til at føre Grundloven ud i Livet, kunne vi ikke tilraade; og dog er Bestemmelsen af en saadan Erstatning ved Lov det Æneste, hvorom der formeentligen kunde være Spørgsmaal. At paalægge Kjøbenhavns Commune Erstatningen, vilde være en Uretfærdighed, da det vilde være at paatvinge Communen en Gjæld til Bagergaardenes Ciere, uanset at Staden hverken har foranlediget eller havt Fordeel af de hidtilværende Forhold, eller kan ansees som Ophavsmand til en Lov, der agtes udgivet til Opfyldelse af Grundloven, og uanset at det, som foran udvirket, antages, at ingen Erstatningsret tilkommer Bagergaardenes Ciere.

Ligesaa lidt kunne vi tilraade, naar det foreliggende Lovudkast fremmes, at optage i dette en Forbeholdenhed for de omhandlede Gaardes Ciere til at bringe deres Erstatningskrav for Domstolene. Enhver Forandring af Næringsforholdene kan medføre, at flere eller færre Næringsbrugere kunne formene sig derved at være skadelidende paa en eller anden Maade; men skulde Paastande af den Bestaffenhed aabne Veien til Rettergang, saa vilde Lovgivningsværket derved i høj Grad lammes. Den nuværende Legislature maa, ligesom forud den souveraine Konge, selv vaage over, at de Love, der udgives, ere retfærdige, og maa selv bestemme Erstatning, naar den dertil finder gyldig Grund; men den bør ikke forrykke Forholdene ved at undergive dette Spørgsmaal Domstolenes Afgjørelse, altsaa selv stemple det som tvivlsomt, om der ved en given Lov er gjort et Retsbrud, der bør medføre en uberegnelig Erstatning. Den bør det allermindst, naar den ikke selv nærer Tvivl om, at intet retsgyldigt Erstatningskrav er tilstede. Udvalget skønner ingenlunde tilstrækkelig Anledning til at fravige, hvad der saaledes gjælder i Almindelighed, paa Grund af nogen særlig Bestaffenhed af det foreliggende Tilfælde, hvor der navnlig ikke handles om Ret for visse